

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlistrva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Iz sobotne debate.

„Hujskanje duhovnov“, „zloraba cerkve in vere“ je fetiš, ki pred njim izvršuje narodno-napredna stranka svojo pobožnost. Dr. Krek.

V soboto smo mogli podati le površno sliko zadnje seje kranjskega deželnega zbora, ki je sijajno pokazala popolno onemoglost veleposestva in slovenske liberalne stranke. Ta prizor! Vedno tihi in krotki baron Apfaltrern prične ob koncu kričati na ves glas in se jeziti, da se očita veleposestvu, da ni z ljudstvom. Toliko so se torej že naučili demokratskega duha naši nemški baroni, da se jim zdi nevarno, če se slikajo kot ljudstvu nasprotni. Apfaltrern je s svojim spontannim krikom izražal vso bolešč, ki jo čuti njegova stranka ob svoji politični smrti. Jokal je za svojim lastnim pogrebom.

In dr. Šusteršičev medklic, ko je dr. Krek pohvalno omenjal očeta grofa Barbota: Barona Schwegla stari oče je tudi mnogo dobrega storil! V tem finem, britko sarkastiškem dovtipu je izražen cel program. Grofa Barbota oče in barona Schwegla stari oče v ti zvezi in v primeri z vlogo, ki jo igrata medsebojno in glede na javnost njuna potomca — kdor se tu iz srca ne zasmee, ni zdrav.

Potem pa Hribar in dr. Tavčar! Prvi v pozi velikega junaka, ki je vajen, da se mu vse uklanja, pogreva s čudovito potrpežljivostjo najabotnejše publike, s katerimi so se pred tridesetimi leti drugod liberalci modrili med seboj, pripoveduje o kaplanu, ki grozi volivcu s peklenskim ognjem, če ne voli dr. Šusteršiča, o drugem, ki žuga, da ne dene v sv. olje človeka, ki ima drugo političsko prepričanje kot on, ki samozvestno zakliče: „Jaz nisem prijatelj duhovnov“, in si pri tem misli, da v tem trenutku gleda Evropa nanj! Zraven pa dr. Tavčar, ki v odkriti, prostodušni besedi brez okrasov naslika položaj, kakršen je v resnici, in nasproti Hribarju zatrjuje, da se narodno napredna stranka javno dozda še ni proglasila za splošno in enako volivno pravico, in da je ta stvar zanjo, ki ima le v mestih svoje volivce nevarna, ker s tem izgubi svoje mandate.

Zanimivo je bilo, kako je tu vmes nastopal dr. Krek. Hribar je mislil, da izzove debato o klerikalizmu. Uračunal se je. Najbolje je pojasnilo to, če podamo iz dr. Krekovega govora vodilne misli, ki je z njimi zavračal napad na zlorabo cerkve in vere pri volitvah:

Volitve morajo biti svobodne. To je izraženo v zahtevi, da morajo biti tajne. Zato je popolnoma upravičeno in potrebno, da se v volivnem zakonu zajamči popolna tajnost. Kdor zahteva še kakih drugih določil, omejuje sam svobodo in je reakcionar.

Proti zlorabi cerkve in vere se zahtevajo izjemni zakoni. Izjemni zakoni so korrelat privilegijem. Privilegiji na eni, izjemni zakoni na drugi strani! Kjer padejo privilegiji, tam ni mesta izjemnim zakonom. Mi se jih ne bojimo, ker boj, ki nastane vsled njih, le pomnoži in okrepi naše vrste. Cerkev more delovati le z moralnimi sredstvi, fiziške sile nima. Rabo moralnih sredstev po izjemnih zakonih zavirati se pravi omejevanje osebno svobodo. Kazenski zakon, ki velja

za vse, sme biti v tem slučaju edina meja.

Kdo pa govori o zlorabi vere in cerkve? Nasprotnik. Cerkev se pa pač ne bo učila, kako naj se brani, od svojih nasprotnikov. Dr. Krek je pri ti priliki citiral soc. demokratskega znanstvenika Bernsteina in dejal: Ne zahtevam od vas, da bi pojmovali cerkev kot največjo kulturno silo omikane sveta, še manj da bi jo pripoznali kot tisto moč, ki je borni čolnič našega naroda otela valovom, pač pa bi želel, naj bi vsaj s toliko objektivnostjo sedili o cerkvi, kakor sedi o nji soc. demokrat. Žal, da niti te ni. Ali bi ne bilo smešno, ko bi cerkev take nasprotnike hodila izpraševati, kako naj se brani? S svojimi napadi dosežejo ravno nasprotno. Če napadalec ni zadovoljen z branivcem, je to dokaz, da se branilec prav brani.

Besede hujskanja, zloraba imajo mnogo mističke primesi. Nasprotniku je vse, kar dela protivnik, hujskanje. Turkom Macedonci hujskajo, koroškim in štajerskim Nemcem Slovenci itd. „Hujskanje duhovnov“, „zloraba cerkve in vere“ je fetiš, ki pred njim izvršuje narodno-napredna stranka svojo pobožnost.

Zahteva se izjemni zakon zoper zlorabo. Kdo naj ga pa izvršuje? Uprava menda vsaj ne, ki je odvisna od dnevnih političkih dogodkov. Torej sodišče. In tu bi moralo biti na vsak način mešano sodišče. V obrtnih sodiščih sede delavci in delodajalci, v trgovskih trgovci, raznevrstna razsodišča so javno-pravno priznana; torej bi dosledno morale tudi sodišče, ki bi imelo v pesnemnem slučaju določevati, ali se je izvršil zločin zlorabe vere in cerkve, biti mešano. Vsaj kak profesor bogoslovja bi moral biti v njem.

Cisto politička vprašanja gotovo ne spadajo v cerkev. Vprašanje o volivni pravici, v razmerju Avstrije do Ogrske itd. se ne smejo obravnavati na leci. In če bi se, zaslužiti dotičnik kazni. Odločevati pa ima o tem edino tisti, ki izvršuje v škefiji zakonodajno in sodno oblast v cerkvenih zadevah, namreč škof.

Cerkev ni imela nikoli in tudi danes nima političke stranke. Svoje sveto zvanje je izvrševala v katakombah, in ob vsaki vladavni obliki: ob demokraciji, republikah in monarhijah. Konfesionalna imena nekaterih strank kale to resnico, a le na videz. Te stranke so političke, ki imajo lahko različne političke programe, ki pa zato, ker se cerkev in vera javno napada, sprejmejo tudi obrambo vere in cerkve v svoja načela. Bodi tu javno povedano: Mi nismo škofova stranka in ni res, da bi za to, kar delamo tukaj, bil odgovoren ljubljanski škof. Odkrito priznavam, da se je on ravno nasprotno že večkrat izražal, naj se vrši naš nastop dostojno in mirno. Mi smo politička stranka, ki smo za svoje delovanje izključno sami odgovorni. Če vam nismo všeč, po nas, a pustite škofa, ki ni vsega tega nič kriv.

Izjemni zakon bi dosegel ravno nasprotno, nego kar se namerava z njim. Vzburil bi ljudstvo v njegovi vesti; in taki boji so nevarni. Klasiški dokaz za to nam je Bismarck. Pri nobeni stvari svojega velikega političkega delovanja ni tako temeljito pogorel, kakor z izjemnimi zakoni proti cerkvi in proti socialistom. Če se poizkusi s tem tudi pri nas, mi se ne bojimo.

Boj za volivno pravico.

Naša država se bliža s hitrimi koraki splošni in enaki volivni pravici.

Na Kranjskem se zanjo borimo že dolgo vrsto let.

Za njo se potegujejo dunajski krščanski socialci, na Štajerskem nemški konservativci in kršč. socialci.

Predlogi za splošno, enako in direktno volivno pravico so vloženi v štajerskem, zgornjeavstrijskem, tirolskem in drugih deželnih zbora.

„Wiener Abendpost“ priobčuje velevažen članek, ki je brez dvojbe izšel iz vladinih krogov. List naglašja, da se je pečal državni zbor v zadnjem zasedanju večinoma z volivno izpremembo, za katero so razmere ugodne. — Vlada teh dejstev ni prezrla in se je morala pečati z vprašanjem, kako praktično vkljub težkočam izvršiti razmeram primerno volivno izpremembo. — Pri tem je morala vpoštovati razne želje tudi onih, ki zahtevajo splošno in enako volivno pravico. Pred vsem je potreben mir v javnem življenju, ker v strastnem ljudskem gibanju ni mogoče izvrševati dela. V članku se obsojajo demonstracije za volivno izpremembo in vlada izjavlja, da hoče vsako nasilnost zadušiti s silo. — Ljudstvo, ki hoče izpremembo, naj pokaže s svojim nastopom, da je politično zrelo.

Dr. Derschatta je izjavil na shodu v Geisendorfu, da se bo morala izpremeniti tudi gospodarska zbornica, ako se za državni zbor uvede splošna volivna pravica.

„Zeit“ poroča iz Prage, da namerava predložiti vlada zbornici zakonski načrt o izpremembi volivnega reda ponačelih splošne volivne pravice. Vlada namerava zagotoviti veleposestvu zastopništvo in trgovsko - obrtnim zbornicam.

Češki in nemški poslanci so baje že obveščeni o vladnih načrtih. Nesporazumljenja se le še glede razdelitve volivnih okrajev na Moravskem.

Socialna demokracija se še ni odločila glede splošne stavke. Gotovo je pa, da se prirede velike manifestacije za splošno in enako volivno pravico ob otvoritvi državne zbornice 21. novembra.

Krvave demonstracije za splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico v Pragi.

V Pragi so bile v soboto velike demonstracije. Po nekem shodu za splošno volivno pravico so se spopadli udeleženci s policijo. Na policiste so metali kamne. Težko ranjen je bil nadkomisar Fah-um in 32 policistov. Policija se je branila s sabljami. Policisti na konjih so pohodili več demonstrantov. Dva policista sta bila težko ranjena, lahko je bilo ranjenih več demonstrantov. Končno so razkropili množico. Demonstracije so se vršile na Vladislavovi cesti in na Sv. Vavclava trgu.

Včeraj dopoldne ob 10. uri so se začele zbirati na Vavclavskem trgu v Pragi množice delavcev iz vseh krajev na Češkem. Delavci so imeli rdeče zastave ovite s črnino. Ko je zglejala množica policiste, je začela nanje kričati: „Proč s kazaki!“ Vrniti vam hočemo včerajšnji večer! Po posredovanju delavskega voditelja Joba se je policija umaknila. Ob 11. dopoldne se je začela pomikati 50.000 oseb bro-

ječa množica, ki se je pa še pomnožila med izprevedom. Nosili so 10 rdečih zastav. Pod muzejem so natakneli na spomenik „Czechia“ pirgij-ske kapo na glavo, v roko pa rdečo zastavo. Dijaki so demonstrirali proti profesorju Riegerju, ki je nastopil v deželni komisiji proti predlogu dr. Baxa za splošno volivno pravico. Pred uredništvom lista „Pravu Lidu“ sta govorila urednik Nemec in dr. Soukup. Nastopali so tudi dijaki in govorniki narodnih socialistov. Ob 12. uri opoldne se je množica mirno razšla. Veliko udeležencev je šlo tudi „Na Prikope“, kjer so videli, da straži nemško kazino 40 policistov. Množica je začela metati opeko v kazinske šipe in na policiste. Policisti so takoj potegnili sablje in začeli mahati po množici. Baje so padli iz vrste demonstrantov trije strelci na policiste, kiso nato tudi streljali. Množica je bežala.

Natleh je paležalo več ranjenih demonstrantov in policistov. Med begom je v Bergmannovi ulici udaril policist 17 let starega vajenca Poličarja po glavi, kisejeto kaj zgrudil in danes ponoči v bolnišnici umrl. Ranjenih je pa bilo tudi več policistov. Neko žensko so policisti na konjih pohodili. Policija trdi, da se je streljalo na policaje tudi iz oken. V Nekazenskevi ulici so streljali demonstranti na policaje, a so nato hitro pobegnili. Tudi pred nemškimi gledališčem so bili veliki izgredi. Na policiste so metali vrčke in začeli razdirati tlak. Mnogo policijskih konj se je zgrudilo, zadetih povrčkih in kamnih. Vse šipe so razbili na gledališču, na poslopju dež. sodnije za civilne zadeve in na drugih poslopih. Policija je oddala salvo, ranjen je bil neki 16letni mladenič. V Starem mestu so tudi razbili šipe pri nemških tvrdkah in hišah, kakor tudi na poslopju loterijskega ravnateljstva. Na konje policistov so metali razstrelivne snovi, da so se konji plašili. Ob pol eni popoldne je nastopila vojaštvo, ki je zaprlo notranje mesto in razkropilo množico. Po mestu so jezdile dragonske patrulje. Ob dveh je bilo mirno, vojaštvo je odšlo v vojašnice ob 4. popoldne — „Rešilna družba“ je obvezala 15 težko ranjenih oseb in veliko oseb, kiso bile lahke ranjene. V češkem gledališču so nehali popoldansko predstavo „Evgen Onegin“ zaradi nemirov predno so začeli igrati tretjaki. Praški policijski načelnik je izdal ukaz, ki opominja na mir in grozi s strogostjo, ako se ponove nemiri.

Danes dopoldne smo dobili iz Prage še hujska poročila: Situacija se je včeraj proti večeru v Pragi še poslabšala in dobila popolnoma revolucionarni značaj. Na tisoče in tisoče oseb se je vračalo od slavnosti v spomin bitke na Beli Gori. Ob notranjem mestu so stopili množici nasproti dragongi. Množica je metala vsled tega na dragonce kamne in streljala nanje iz revolverjev. Dragongi so potegnili gole sablje in ranili številno oseb, a tudi med dragongi je mnogo ranjenih. Demonstrantje so se opetovano zbrali, naskočila jih je policija, ki se je pa le z udarci sabelj mogla izbiti in rešiti iz vedno bolj jo objemajoče množice. Se-le ko je došlo vojaštvo in je pričelo posredovati, se je množica bežeč umaknila. Na Karlovem trgu pa je množica zgradila barikado, katero so potem vojaki in policaji odnesli. Nekoga 23 let starega mladeniča so našli natrto in umirajo-

čega s preklano črepinjo. Ob 8. uri zvečer je bilo notranje mesto popolnoma po vojaštvu zaprto. Pri tem je prišlo do novih spopadov množice z vojaštvom in policijo, na katero so ljudje zopet streljali. Tudi iz kavarne "Edison" se je na policije metalo kamenje. Policija je vdrla v kavarno in mnogo oseb aretirala. Na trgu sv. Vavla je bila v naglici napravljena ambulančna postaja.

Položaj v predmestjih je bil še bolj kritičen. Velika množica je v Žičkovo pobila s kamni vsa okna na glavarstvu in davkariji in iztrgala železna omrežja. V Smihovu so pobila vsa okna politične oblasti. V Kraljevih Vinohradih je množica pobila okna na okrajnem glavarstvu, streljala in metala kamne na policaje. Tudi v drugih praških predkrajih so bile velike, krvave demonstracije.

Zvečer je prišlo na pomoč praškemu vojaštvu vojaštvo iz Časlave.

Podaniki Nemčije, ki so posestniki tovarn v Pragi, so prosili nemški konzulat za pomoč, ki se jim je tudi obljubila.

Zvečer je došlo izvestje, da je bilo pri demonstracijah 47 oseb težko ranjenih, lahko ranjenih pa 500 oseb, 300 oseb je aretiranih.

Nemško gledališče v Pragi je včeraj zvečer moralo prekiniti predstavo.

Okolu polnoči so demonstracije v predmestjih še trajale. Množica je pobijala okna neljubih oseb s kamni. Po polnoči, na nekaterih točkah že ob 11. je vojaštvo odšlo v vojašnice, a je ostalo pripravljeno.

Dodatno se nam je o praških demonstracijah dopoldne še sporočilo, da so demonstrantje poškodovali tudi poslopje nemškega gimnazija v Kraljevih Vinohradih. Pri raznih aretirancih so na policiji našli dolga bodala, nože in revolverje. Ena težko ranjena oseba se bori s smrtjo. Izvoljena je delavska deputacija, ki se gre pritožiti nad tem, da je policija in vojaštvo hotelo demonstracijo nasilno razbiti.

Gradec — Celovec — Lvov — Trst — za splošno in enako volivno pravico.

V Gradcu sta bila včeraj dva shoda za splošno volivno pravico. Po shodu so se zbrali udeleženci na Glavnem trgu, kjer so tudi zborovali in sklenili odposlati dva odposlanca na Dunaj k otvoritvi državnega zbora.

Za splošno in enako volivno pravico so bili včeraj tudi shodi in demonstrativni izprehodi v Celovcu in Lvovu.

V Trstu je bil v soboto zvečer demonstrativni izprehod za splošno in enako volivno pravico. Na čelu delavcev, ki jih je bilo približno 3000, so nosili rdeče zastave. Peli so delavske pesmi in klicali: "Proč z avstrijsko vladjo! Proč z Gautschem! Živela splošna volivna pravica! Živela revolucija!" Na Piazza grande je govoril Pittoni, ki je izjavil, da bo sledila revolucija v Rusiji prekucija v Avstriji, ako se ne dovoli splošna volivna pravica. Demonstracija je trajala eno uro.

V petek so priredili delavci v Pardubicah na Češkem viharne demonstracijo za splošno volivno pravico.

V Moravskem Šönbergu so bile v petek zvečer pred sejo občinskega sveta burne demonstracije za splošno in enako volivno pravico. Sejo so morali prekiniti. Po seji so bile poulične demonstracije.

Včerašnje demonstracije za splošno in enako volivno pravico na Dunaju.

Na Dunaju se je zbralo včeraj dopoldne ob 10. pol 11. ure esemdesetdeset tisoč delavcev na Ringu, da demonstrirajo za splošno in enako volivno pravico. Ustaviti so morali promet na električni železnici. Policija je bila nastavljena v stranskih ulicah, le pred zbornico in pred dvornim gledališčem so bili nastavljeni večji policijski oddelki. Delavci so razvili 50 rdečih zastav, ki jih policija ni zaplenila, kakor je delala prej. Delavci so klicali: "Proč z Gautschem! Živela splošna volivna pravica! Živela revolucija! Proč s kazaki! Proč z zbornico privilegirancev! Proč s kurjiško sramoto! Peli so tudi delavske pesmi. Pred nekim vodnjakom so razobesili desko z napisom: Fej Gautsch! Kamnitim krotilecem konj pred zbornico s dali v roke rdeče zastave. Na drogovih pred zbornico, kjer se razobešene črno-rumene zastave obzborovanju zborniceso razobešile rdeče zastave. Množica je kli-

cala: Živela rdeča Avstrija. Pred zbornico so govorili poslanci Schuhmeier, Seitz, dr. Adler in urednik Tomschek. Zahtevali so, naj se takej skliče državni zbor, kateremu naj Gautsch takej predloži zakonski načrt o volivni izpremembi. Govorniki so izjavili, da bo dele na Dunaju počivalo, ko se snide državni zbor, da bodo ministri in drugi videli ljudstvo. Množica se je ob pol 12. uri začela mirno razhajati, le pred poslopjem policijskega ravnateljstva so živgali. Dvor je policija močno zastražila, a delavstvo ni poizkušalo vdreti v notranje prostore.

Hrvatje in Poljaki.

V krakovskem "Slovanskem klubu" je poročal dr. Stefanski o sedanjem političnem položaju Hrvatov. Poročevalec se je pečal z reško resolucijo hrvaško-dalmatinskih poslancev, ki so se popolnoma postavili na stran ogrske koalicije proti Avstriji. Dr. Stefanski je jako dobro karakterizoval mažarske aspiracije, za katerimi tiči pangermanizem, ki previdno podminuje Avstrijo. Reška resolucija je rezultat konference s Kešutom, ki je Hrvatom obljubil za slučaj zmage zedinjenje troedine kraljevine. Poljaki ne morejo nebržno gledati niti mažarske-nemških prizadevanj, niti omahljive politike Hrvatov. Zelo živahnega razgovora so se udeleževali prof. Sokolowski, dr. Beaupré, profesor Zdzichowski in dr. Koneczny. Vsi govorniki so povdarjali, da je treba na Hrvate kolikor mogoče močno vplivati, da se ne bodo dali zapeljati po vabah Mažarov o katerih je jako dvomljivo, da bi držali besedo.

Novo prusko nasilje na Poznanjskem.

"Dziennik Poznanjski" poroča sledeče: Poznanjska vlada je poslala okrožnim šolskim nadzornikom sledečo odredbo: "Pri umeščanju prvih učiteljskih moči in šolskih voditeljev se ne sme več ozirati nikdo na učitelje poljskega pokolenja, pa tudi ne na tiste nemške katoliške učitelje, ki razumejo poljski". To bije v obraz vsakemu pedagoškemu načelu, toda pri Prusih smo vsega vajeni.

Krvavi nemiri na Ruskem.

Iz Ruske prihajajo poročila o jako resnih nemirih proti judom. Na tisoče in tisoče judov je pobila razjarjena množica. Čudno! Ona množica, ki se je tako borila za ustavo, se je obrnila zdaj, ko je ustavo dobila, proti onim, ki so povzročili v Rusiji gibanje, ki je bilo popolnoma na las podobno revoluciji. Poročila o preganjanju judov so grozna. Kako morajo odirati te pijavke mirno rusko prebivalstvo, da jih zdaj tako preganja! Seveda judovske časopisje očita zdaj ruskim oblastim, da so one povzročile sedanje protijudovske izgrede. Pa to je težko resnično, ker je zdaj Witte malone diktator na Ruskem in ravno on je judovski prijatelj, česar ne zanikuje pristna judovska glasila.

Zakon o pomiloščenju.

Carjev ukaz o pomiloščenju določa, da se izpremeni dosmrtna ječa v petnajstletno, petnajstletna ječa v sedemletno in pol in štiriletna ječa v prognanstvo.

Odstop Trepova.

Peterburški krogi sodijo, da odstopi v kratkem Trepov. Znamenje nove debe je tudi odstop velikega kneza Aleksandra Mihajloviča kot načelnika trgovske mornarice. Veliki knez je carjev svak in je vedno zelo vplival na carja. Trde, da je največ on povzročil rusko-japonsko vojso.

Položaj v Peterburgu.

Glavno mesto se je pomirilo. Že dne 3. t. m. so znižali število vojaških patrulj. Odstranjali so barikade, odprte so trgovine in tudi cestna železnica je že vozila. V soboto so bile razobešene zastave na čast carju. Delavci so prenehali stavkati toliko časa, dokler zopet ne izbruhne protivladna stavka. Ta čas pa hoče porabiti delavstvo, da izpopolni svoje organizacijo. Odprte so tudi lekarnе.

Poročila iz mest po deželi trde, da se je izboljšal položaj. V soboto so izšli časopisi z opombo, da so jih natisnili, ne da bi bili predloženi cenzuri. Listi hvalijo Witteja, a grajo Trepova.

Včeraj so nameravali pokopati dvoje žrtv zadnjih nemirov v Peterburgu. Mestni zastop je izdal oklic, naj se pogrebci vzdrže vseh nemirov. Delavski voditelji so nato odpovedali za včeraj nameravane demonstracije v Peterburgu.

Moskva.

Po pogrebu dijaka Baumanna je napadlo dijake več tisoč privržencev takozvane "črne čete". Streljali so dolgo časa. Ubitih je bilo šest oseb, težko in lahko ranjenih pa 60. V soboto epoldne so ubili kazaki na moskovskem vseučilišču dva dijaka in jih več ranili. Oblasti se niso vtikale v nemire.

Včeraj so bile zaprte v Moskvi vse gostilne in kavarne. Zasledovanje judov v Kiševu.

O krvavi protijudovski gonji v Kiševu poročajo, da so na vrhuncu judovski sovražniki, ki so zasedli tudi kolođvor. Večina judovskih hiš in trgovin je razrušenih. Mesto gori. Jude mečejo v ogenj. Vstaši so se polastili topov in vojaških pušk ter ob-streljavajo judovske hiše. Gubernatorja, oblasti in častnikov ni videti. Vsa Besarabija se je uprla.

Zahteve železničarjev dovoljene.

Witte je naznanil v soboto stavkarskemu izvrševalnemu odboru, da so dovoljene zahteve železničarjev.

Nemiri na Finskem.

Revalsko bojno brodevoje je odplulo v Helsingfors. Po mestu je razdeljeno vojaštvo. V Vaziso se spopadljiv soboto vstaši s kazaki. Kazaki so namreč odstranili razobešeno finko zastavo in jo nadomestili z rusko. Dve osebi sta bili ubiti, ranjenih je pa bilo jako veliko demonstrantov. V Helsingforsu so za danes napovedani shodi finskih deželnih poslancev.

Sirijo se vesti, da bodo ruski železničarji na progah proti Finski še stavkali, to pa za to, da preprečijo odpošiljanje ruskega vojaštva na Finko. Potrjena ta vest še ni.

Rusko-Poljsko.

V soboto sta bili ranjeni v Varšavi le dve osebi. Učiteljsko sklenili, da hočejo na mestnih šolah poučevati v poljščini. Železničarji so imeli shod, na katerem so sklenili toliko časa stavkati, dokler ne izpolnijo vseh ljudskih zahtev. V Lodzu so izpustili iz zaporov 49 kaznjencev. Varšavski generalni gubernator je dobil ukaz, naj izpuste zaradi prestopkov zaprte katoliške duhovnike. Varšavski mest uradniki so sklenili uvesti poljščino za uradni jezik. Stavkajo uradniki glavnega zemstva v Varšavi. Za danes so napovedane velike demonstracije v Varšavi.

Odesa.

V Odesi je bila vržena v soboto bomba na brzojavni urad. Ubitih je bilo 12 telegrafistov in več težko ranjenih. Ljudstvo je nadaljevalo preganjanje judov. Oplenili so veliko judovskih trgovin. Požganih je bilo več tovarn. Belnišnice so prenapolnjene z ranjenci. Vojaštvo je zastražilo konzulate in hotele. V petek je bilo ustreljenih ob nemirih 17 mirnih meščanov. Pesadko so pomnožili za tri bataljone. V predmestjih je bilo zažganih 30 večinoma judovskih hiš. V soboto ob 2 zjutraj je bil ustreljen z neke hiše štabni častnik. Vojaški poveljnik je zagrozil, da bo dal streljati iz strojnih pušk, ako ne prenehajo streljati iz oken na mirne ljudi. Ranjenih je bilo v petek več tisoč oseb.

Nikolajev.

V petek je množica celi dan in tudi ponoči preganjala jude. Nekaj sto judovskih mož in žena je bežalo v sinagogo. Množica je obkrožila sinagogo in pričela metati v nje bombe. V nekaj trenutkih je bila sinagoga v plamenu. One, ki se jim je posrečilo zapustiti sinagogo, je pobila razljučena množica. Policija in vojaštvo nista branila judov. Razrušili so vse judovske trgovine. Protijudovska vstaja je izbruhnila tako nenadoma, da ni pobegnilo niti 20 judov.

Poročila iz raznih krajev.

V Jaroslavu je bilo ubitih mnogo dijakov na liceju. V Kursku je razrušena sinagoga, v Minsku je bilo ubitih več sto oseb, v Tveru so zažgali vstaši poslopje zemstev v gubernatorjevi navzočnosti. Protijudovski izgrede so bili tudi v Sevastopolu, Rostovu in Elizavetpolju.

Južna Rusija.

V Batumu se je vršil v petek krvav boj. Ubitih in ranjenih je bilo mnogo oseb. V Saratovu je zagrozil gubernator, da namerava vse nemire zadušiti s silo. Kljub temu so oplenili judovska stanovanja in prodajalne. Na vojake je bila vržena bomba. Vojaki so ustrelili, ranjenih je bilo več oseb.

Kijev.

"Lokalanzeiger" poroča, da se tudi v Kijev vrača mir. V petek so še preganjali jude, ker je bila razširjena govorica, da so oplenili vstaši neko cerkev in samostan v kijevski okolici. Razburjenje se je poleglo, ko je naznanil gubernator, da to ni res. V Kijevu je bilo ubitih ob nemirih več sto oseb. Ljudstvo zasleduje jude in jih pretepa. Judje se skrivajo pred zasledovalci.

V Tomsku

so pristaši samodržstva napadli shod preku-cijske stranke. Udeleženci so bežali v železniško poslopje. Pričeli so streljati. Ko so poizkušali razgati poslopje, je posredovalo vojaštvo. Ranjenih je bilo mnogo oseb. Opušeno je bilo tudi gledališče.

Buljigin odstopil.

Odstopil je minister za notranje stvari Buljigin.

Ob Baltičkem morju.

Iz Libave poročajo, da so s silo zaprli vstaši v petek pristaniške urade. V Rigi se je vršil v petek shod, ki se ga je udeležilo 150.000 oseb. Na 34 odrih se nastopali govorniki v sedmih jezikih. Vojake so pozdravljali s klici "Živela armada".

Afera Brce.

Vedno lepše! Brce hoče biti šentpeterski župnik. In iz "Narodne tiskarne" ga najtepleje priporočajo. Po šentpeterski župniji se širi neki spis, za katerega nabirajo podpise. Takoj se vidi, da olovek, ki ga je sestavil, ni pri zdravju pameti. Kje je iskati avtorstva temu žalostnemu oklicu na šentpeterske farane, kaže odstavek, ki se pritožuje, da "škef preganja prave duhovne pastirje, ki res oznanjajo pravo Kristusovo vero, — celo z bajneti". To je seveda prazna laž, in oni, ki si jo je izmislil, naj nikar ne misli, da bo s tem šentpeterčane premotil. Potem se pa laže ta oklic, da je "večina šentpeterskih faranov" že izbrala svojega župnika. Interesantno! Večina faranov pa prav nič ne ve o nobenem takim posvetovanju, "Narodna tiskarna" pa ni v šentpeterski fari. In sedaj sledi klasični odstavek, kakršnega more napisati samo človek, ki je zrel za norišnico. Glasi se:

"Večina šentpeterskih faranov je na posvetovanju sklenila z vso odločnostjo zahtevati takega župnika, ki se ne vmešava v politične in posvetne boje, in tak bi bil edinole gospod župnik Anton Brce. Prečastiti župnik Brce bi bil edini pravi naslednik rajnemu župniku Malenšku, edini ta bi mu bil enak, in uverjeni smo vsi, ako bi mogli danes vprašati rajnega gospoda župnika Malenška, kdo bi mu bil najboljši namestnik, gotovo bi dobili zlat odgovor: edino in samolegospod župnik Brce!

In kateri šentpeterski faran ne bi verjel prečastitemu rajnemu gospodu župniku Malenšku? Vsi kot en mož! Zatorej budi naš klic: vsi farani hočemo in zahtevamo samo in edino prečastitega gospoda Antona Brceja, on budi naš župnik!"

Ali ni to blazno? Ubogi gospod Malenšek je zdaj mrtev in ne more govoriti. A če bi o Brctu mogel sedaj reči to, kakor je v življenju sodil o njegovem delovanju, se ne bi nihče več nanj skliceval.

Čujemo, da se šentpeterčani smejejo takemu nerodnemu poizkusu ter so ogorčeni, da se nepoklicane osebe vmešavajo v njihove cerkvene zadeve. Kdor se hoče prepričati o miroljubnosti Brcetovi, naj piše v Boštanj, odkoder je moral Brce oditi, ker je bila vsa fara — "liberalci" in "klerikalci" — proti njemu. Tudi iz Sore mora v jako žalostnih okoliščinah, ker je postal tam nemogoč — in šentpeterčani naj bi se zanj navduševali? To je predebelo. Rado vedni smo, kolike podpisov bodo vjeli za Brceja in kdo bo zanje agitiral.

Glede šentpeterske župnije je pa stvar jasna. Župnija mora biti kanonično razpisana, in izmed prosilcev mora škof izbrati po cerkvenem pravu najvrednejšega in najsposebnejšega. V "Narodni tiskarni" seveda imajo drugačne pestave. Kaj neki poreko Sorci temu Brcetovemu proslavljanju? Tako se vlečejo zanj, da bi ostal — on bi pa, kakor se kaže, rad prišel iz Sore — naprej.

Glede sorske župnije je škof ravnal popolnoma pravilno, ko je odločil, da se mora namestiti tam župnik, kakor ga zahteva ustanovno pismo. Ustanovno pismo namreč izrečno pravi, da mora škof oddati župnijo Sore vedno "meščanskemu sinu iz Ljubljane ali Kranja sub poena nullitatis actus" (Pr. Koblar: Zgodovina sorske in preške fare, str. 108 sl.) to se pravi, da je vsake vmešanje neveljavno, ako se ne izvrši pod danim pogojem. In v tem slučaju je Brce, ki ni ne iz Kranja ne iz Ljubljane.

Liberalna gonja v aferi Brce je torej od začetka do konca pogrešena in bo končala z veliko blamažo za dr. Tavčarja in druge poslance, ki so se vsedli na ta lim in interpelirali v sorski zadevi.

Ne, šentpeterčani so preveč pametni, da bi šli na tak lim.

Dnevne novice.

Deželni zbor kranjski ima jutri dopoldne ob 10. uri sejo. Na dnevnem redu bo vevlevažno glasovanje o nujnosti predlogov za splošno in enako volivno pravico.

Za splošno in enako volivno pravico se sedaj izreka tudi "Učiteljski Tovariš". Kdo bi ne vriskal? In kar je najbolj zanimivo: "Učiteljski Tovariš" priporoča splošno in enako volivno

pravico tudi za Kranjsko. S tem je torej tudi liberalno učiteljstvo zapustilo „Narodovo“ stališče. Prav tako! Zdaj pa le desledno dalje — na delo!

Hribarjeve besede in dejanja. Hribar je rekel v svojem sobotnem deželnozbornem govoru, da je bila prva med Slovenci na Kranjskem narodno napredna stranka za splošno volivno pravico. Je že mogoče, da je ljubljanski župan cele svoje življenje v srcu pristaš splošne volivne pravice, a zanjo je pa nastopil javno šele l. 1895., kakor je sam priznal. A da ne bo živel Hribar v domišljiji, češ, da je bil prvi zanjo on na Kranjskem, ga hočemo poučiti, da je „Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani“ na svojem I. javnem društvenem shodu dne 23. septembra 1894., ki se ga je udeležilo 700 delavcev, soglasno sprejelo resolucijo za splošno enako direktno in tajno volivno pravico. No pa Ivan Hribar ni le deželni poslanec, on je tudi mestni župan ljubljanski. In na občinski svet ljubljanski je ravno „Slov. katoliško delavsko društvo“ svoj čas naslovilo in vložilo resolucijo v tej zadevi. Veliki, prvi pristaš splošne volivne pravice med Slovenci na Kranjskem pa zastopu, ki mu je on župan, še do danes po preteku več let ni predložil prošnje. Pozabljenostjo se ne mora opravičiti, ker so ga opozarjali listi nato. Gospod župan vaša dejanja so čisto drugačna, kakor so sladke vaše besede!

Dr. Tavčarjeve politične orgljice piskajo zdaj iz zadnje piščalke. V deželnem zboru je ves potr, javnega ljudskega shoda med svojimi volivci po mestih se ne upa sklicati, zato se je pa zdaj zaletel v Soro. Včeraj je priredil v Starmanovi gostilni shod. Iz Medvod so se v petih kočijah peljali v Soro oznanjat „pravo Kristusovo vero“. Predikanta sta bila dr. Tavčar in dr. Vodušek, ki je menda zaradi takega posla obrit. Brce, ki je suspendiran in včeraj ni mogočeval, je zmagovalno hodil semtertje, poslušavcev je bilo kakih 200, kajti agitirali so na vse kriplje. Na shodu so upili: „Dr. Susteršiča moramo obesiti! Škofa proč! Schwarza in Brajca stran!“ Olajševalno je da so bili precej pijani. Dr. Tavčar je zagledal nekaj ženskih in jih je začel grozno hvaliti, da so tako udane svojemu izvrstnemu župniku in se tako potezajo zanj. Povzdigoval je „vrlega mladeniča“, ki je preli „svojo nedolžno kri“ za prečastitega gospoda župnika. Potem je pa zabavljaj seveda čez dr. Susteršiča in čez katoliško-narodno stranko ter krvavo obsojal to hudodelsko obstrukcijo. Kaj bi on vse koristnega storil, če ne bi bilo obstrukcije itd. v tem tonu je šlo naprej. — Ali dr. Tavčar čuti, kako se smeši, ko hodi v Soro? Težko, a gotovo je, da bo pri pravih, ki zdaj nastanejo, precej zaslužil. Kak dobiček bodo imeli ubogi Sorci, se bo pa še videlo. Zdaj so ti zaslepljeni ljudje prepričani, da se jim ne more nič zgoditi, ker trdno verujejo, da liberalci ne more biti obsojeni. Tako daleč je zmešan ljudem pravno čuvstvo. A tudi Sorci bodo izpregledali.

Zasinilo je solnce svobode! Tako vzklika „Narod“. Živio! „Solnce svobode sije, narod je doživel dan vstajenja!“ Slava! „Prsi se nam širijo radosti, sreča in zadovoljnost se nam je zopet vselila v srce, ponos navdaja našo dušo, da spe v slovanstvu take gigantske sile, narod je razdrobil in premagal vse ovire, napočila je doba srečne bodočnosti, narod je rešen spon, ki so zavirale njegov razvoj in napredek! Tako piše „Narod“. Slava! „Izza gore je zasinilo žarko solnce!“ „Živio!“ A kje? V Rusiji! Tako pozdravlja „Narod“ splošno volilno pravico — na Ruskem. Na Kranjskem je pa pisal zoper njo in je še proti njej. Rusi so mu dovolj zreli za splošno in enako volilno pravico, a Slovenci so mu pa nezreli zanjo. Sram vas bodi!

Vojaške vesti. Imenovan je o in kr. poroč. nam. pri 7. pešpolku gosp. Rudolf Zarl iz Telmina, poročnikom.

Osebnosti. Razen profesorja Josipa Podgorška sta šla letos v pokoj Janko Komljanec, profesor na gimnaziji v Požegi po 35letni službi in ravnatelj iste gimnazije, Anton Mazek, ki je služil celih 42 let. Za zasluge je bil odlikovan s Fran Josipovim redom in z zlato svetinjo

za 40letno službovanje. Oba naša rojaka ostaneta tudi v pokoju v Požegi v Slavoniji.

Izpremembra pri rudarskem ravnateljstvu v Idriji. Cesar je upokojil na lastno prošnjo načelnika idrijskega rudarskega ravnateljstva višjega rudarskega svetnika Jožefa Schmidta in ga imenoval ob tej priliki za dvornega svetnika. — Za načelnika idrijskega rudarskega ravnateljstva in višjega rudarskega svetnika v Idriji je imenovan dosednji rudarski svetnik v Kitzbühlu Jožef Billeg. Za načelnika rudarske uprave v Kitzbühlu je imenovan višji rudarski oskrbnik v Idriji Jožef Tschernigg.

Belokranjska železnica. Posl. V. Pfeifer in tovariši so v seji kranjskega dežel. zbora dne 4. novembra vložili nujni predlog: Deželnemu odboru se naroča, da glede podaljšanja Dolenjske železnice preko Belokrajine stopi v dogovor s c. kr. osrednjo vlado v ta namen, da se pripravijo potrebne tehnične in finančne podlage, ki omogočijo zgradbo Belokranjske železnice.

Kdo bo Smičiklasov naslednik? „Hrvatstvo“ poroča: Že pol leta je, odkar je šel v pokoj g. Tadija Smičiklas, profesor hrvaške zgodovine na zagrebškem vseučilišču. Javili so se 4 kandidati: dr. Dane Gruber, dr. Rudolf Horvat, dr. Ferdo Sišić in dr. M. Suflaj. — Vlada baje hoče sedaj preko mnenja proforskega zbora predložiti vladarju za imenovanje dr. Sišića ali dr. Suflaja. Oba sta jako mlada gospoda in se vladi menda dozdevata primerna za profesorja hrvaške zgodovine, ker je dr. Sišić spravljal v svet že znano neresnico, ki se je posebno laskala sedanjemu banu, da so Pejačevići nasledniki hrvaških kraljev, dr. Suflaj je pa pisal po mažarskih časopisih, da Hrvaška nikdar ni bila samostojna država.

Umrla je v Lescah gđ. Marija Žark, hčerka ondotnega župana, stara 27 let.

Nagloma umrla je v Novem mestu gospa M. Kopač, soproga klobučarja in gostilničarja.

Demonstracija proti zagrebškemu županu. Iz Zagreba, dne 5. novembra. Včeraj v prvem mraku je prišlo izvenadoma do 200 delavcev in dijakov pred stan mestnega župana dr. Amruša, na Akademskem trgu ter mu razbili okna s krikom: „Abzug dr. Amruša!“ Ker je Akademski trg izven središča mesta, ni bilo redarstva precej na mestu, pa so mogli demonstrantje še nekaj časa skozi bližnje ulice peti ter se potem raziti. Redarstvo je prišlo na lice mesta po dovršenem činu. In zakaj se je dogodila ta demonstracija? V Koprivnici bode dne 9. novembra dopolnilna volitev za hrvatski sabor. Ondi kandidira dr. Potočnjak, ki je pri zadnji dopolnilni volitvi v Petrinji propadel proti mažaronskemu kandidatu. In kakor zdaj zatrjujejo, se je dal pri tej priložnosti nagovoriti mestni župan dr. Milan Amruš, da prime kandidaturu, katere mu je ponudilo do 30 volilcev iz tega okraja proti dr. Potočnjaku. Zato so nekateri priredili demonstracijo proti dr. Amružu.

V konkurz je prišel trgovec g. Rudolf Zore na Savi pri Jesenicah.

Prvi slovenski sokolski koledar. „Sokolski koledar“ za l. 1906. založi „Gorenjski Sokol“ v Kranju.

Vsesokolski zlet v Zagrebu leta 1906. Češko sokolstvo poleti kakor k lanskemu zletu v Ljubljani, tudi k zletu v Zagrebu leta 1906. v impozantnem številu. Po zletu namerava češka sokolska zveza prirediti daljši izlet v Dalmacijo in v Crnogoro, kjer bi se eventualno priredila javna in tekmevalna telovadba.

Nesreča v Toplicah. Na vernih duš dan se je utopila pet let stara deklica Slavka Zupanc. Padla je z lesenega mesta v naraslo Sušico. Deroči tok jo je nesel sredi potoka daleč naprej. Ko so jo potegnili iz vode, so vse poizkušali, da bi jo oživil, toda brez uspeha, življenje je zbežalo.

Sneg je podrl šupo gospe Milic v Toplicah. Spodaj stoječi vozovi so mečno poškodovani.

Znižanje delavnega časa pri državnih železnicah. Železniško ministrstvo je določilo, da se v vseh delavnicah državnih železnic od 1. januarja 1906 zniža delavna doba od deset ur na devet in pol ure in se delo začne ob 7. uri jutraj. Odmor opoldne znaša eno uro in pol.

„Sokol“ v Domžalah. Pravila za sokolsko društvo v Domžalah so predložena vladi.

Dobava napovedbenih obrazcev za osebno dohodnino in rentnino. Tobacnim trafikantom v Ljubljani je dovoljeno, napovedbene obrazce za osebno dohodnino in dohodarino (rent-

nino) kakor sedaj tudi za prihodnje priredbene debe v zalogi imeti in za cene 4 vinarjev komad prodajati, na kar se tobačni trafikanti in davkoplačevalci s tem opozarjajo.

Gospodarsko predavanje. Včeraj, v nedeljo dne 5. t. m. dopoldne je g. mlekarški nadzornik J. Legvart predaval pogorelcem v Ratečah o pravilni stavbi hlevov, o pomankanju krme in kako se tedaj krmijo. — Popoldne ob 3. uri pa je predaval Podkorenem pri Kranjski gori o umni živinoreji in mlekarstvu.

Sedem tisoč delavcev brez dela je v Trstu. Pri železniških delih se nastavljeni skoro izključno le Lahi iz kraljestva. Domačini stradajo, tujci se pa z avstrijskim denarjem mastijo in po Trstu uprizorjajo ponečne izgrede.

Vlomili so v Gorici v banko Jona v ulici Rastello neznani tatovi in odnesli 250 K. Pač mal denar za toliko trud.

Stavka delavcev pri uravnavi reke Raše v Istri je penehala. Delavci bodo dobivali po 2-50 do 4 krone na dan.

Dopolnilna volitev v hrvaški sabor. Iz Perušića poročajo z dne 4. t. m.: Vladinovec Marjanovič dobil 31 glasov; opozicionalec, kandidat stranke prava, opat Canjuga 23 glasov. V vukovarskem izboru kandidira združena opozicija dr. Palečeka.

Za Strossmayerjev spomenik so doslej Hrvatje nabrali 25560 kron 92 v.

Mleko se je podražilo v Zagrebu od 20 vinarjev liter na 24 vinarjev liter.

Nove orglje v Gorjah. Tvrka „Brata Zupan“ v Kamni gorici je izdelala nove pnevmatične orgle za Gorje nad Bledom. Na željo veleč. g. svetnika in župnika J. Ažmana je g. pref. in stolni kapelnik Anton Fürster napisal o novih orglah sledečo kritiko: Vsaki cerkvi bi čestital k takim solidnim orglam, kakor jih je dobila lepa cerkev v Gorjah. To novo, 99. delo Zupanovo prikazuje poleg zadosti znanih vrlin zopet nekaj novega, saj umetnost orglarska vedno napreduje. Posebna nova naprava je vpeljana pri „relais“, kateri precizno oddajajo sapo dobro šivanim membranam. Tudi registri imajo nekaj novega. Z najmanjšim dotikom prsta se odpirajo in zapirajo. Vseh piščal v orglah je 792, manuala imata 54, pedal 27 tipek. Intenacija je precizna, čista, značaj registrov prav zadet, posebno nežni so „Eolina“, „Gamba“, „Dolce“ in „Flavte“. Principala obeh manualov se ugodno razlikujeta, polne orgle se glase mogočno, a prijetno. Vešč organist more narediti raznovrstne kombinacije z zbiralniki. Orgle so izvrstne, kakor one v Poljanah. Cena 5000 kron. Domača tvrdka „Brata Zupan“ smelo tekmuje s tujimi tvrdkami.

Shod ss. Cordis Jesu v Komendi za kamniško dekanijo bo dne 8. nov. ob 10. uri.

Uporaba vodnih močij ob novi železnici. Industrijski svet hoče, da se čim prej začne z deli za uporabo vodnih močij v bližini nove železnice, katere se bodo rabile v industrijske in kmetijske svrhe. Notranje ministrstvo je poslalo dva uradnika v Svico proučit tam obstoječe take naprave.

Iz Senožec se nam poroča z dne 2. novembra: Marijo Sušo iz Dolenje vasi, katere so pogrešali 8 dni so dobili včeraj v snegu, noge je imela ovite z zimsko ruto in ravnato si je ovila glave, v rokah je še držala kruh in nekaj pijače; najbrže se je hotela malo okrepčati od hude poti in tako zaspala za vselej. N. v m. p. — Danes je bila tukaj toča z hudim nalivom, gromelo in treskalo je, čudno vreme. Debeli sneg je večinoma skopnel.

Kamnosek Vinko Čamer-nik v Celju je, kakor poročajo nemški listi, prišel v konkurz. Žalostno, da se zadnji čas konkurzi med slovenskimi obrtniki tako množe. Pričakujemo odkritega pojasnila.

Stajerske novice.

Poizkušen samoumor. V Celju se je vrgel iz drugega nadstropja domobranske vojašnice na dvorišče domobranec Richard Hren.

V konkurz je prišel trgovec Fr. Schalk v Sevnici.

Ljubljanske novice.

Ij Osmina za vlč. g. župnika Martina Malenška bo v sredo, 8. t. m. v župni cerkvi sv. Petra. — Velike bilje se začne ob 7. uri, velika sveta maša zadušnica pa ob pol 8.

Ij Pogreb župnika Malenška in pretilno pismo ljubljanskemu škofu. Ob pogrebu župnika Malenška se je splošno opazilo, da ni blagoslovil trupla prevz. g. knezoškof. Dasi je bil obljubil, da pride, je kratko pred pogrebom odpovedal. „Slov. Narod“ seveda škofa na-

pada zaradi tega in mu podtika sovraštvo do rajnega in druge nelepe stvari. Mi smo poizvedeli resnico. Škof je dobil grdo pretilno pismo, v katerem mu nekdo „v svojem in v imenu več Šentpeterčanov“ grozi: „Ako prideš, se bo Tvoja mitra po blatu valjala, župnikove smrtni Ti v prvi vrsti v zrok.“ Ta infamna grožnja, združena z obrekovanjem, je škofa seveda morala globoko užaliti. Sicer je naše mnenje, da bi bil prevz. g. knezoškof vkljub tej grožnji lahko brez skrbi šel k pogrebu. Mi poznamo Šentpeterčane in vemo, da bi bili oni odločno preprečili sami vsak poizkus, motiti pogreb svojega župnika. Naj bi bil le kdo poizkusil položiti roko na škofa, pa bi bil videl da bi bilo ljudstvo hitro napravilo mir. Če bi vprašali vse šentpeterske farane, pa dvomimo, da bi našli med njimi kate-rega, ki bi soglašal s to infamno grožnjo. Naša dolžnost je, da branimo čast vrlih šentpeterskih faranov proti takemu podivjanemu pedtikanju. Spominjamo se, kako je „Narod“ nekoč objavil nesramno notico proti pokojnemu župniku Malenšku, kjer mu je podtikal najostudnejšo nemoralnost. Sklicujoč se na neko histerično žensko so g. Malenška tožili, in so ga hoteli uničiti. A ta poizkus se je ponesrečil. Ljubljanski škof je preiskaval stvar po svoji vesti, in g. Malenšku se ni moglo nič slabega dokazati. A tudi pred posvetno sodišče so ga vlekli, in župan Hribar mu je dal pravno izpričevalo, ki se glasi precej dvomljivo. Če je užaljenost zaradi takega ravnanja bila kriva srčne bolezni gospoda Malenška in je pospešila njegovo smrt, vendar ni kriv ljubljanski škof, ampak drugi ljudje, ki so ga tožili in obrekovali. Čudno se glasi, če zdaj „Narod“, ki je sam blatil g. Malenška, drugim kaj očita. Veseli nas to, da se je ob smrti gosp. Malenška pokazalo, da ljudstvo temu obrekovanju nikdar ni verjelo, in splošna žalost za njim nam je poročstvo, da so grdi naklepi proti njegovi časti ostali brezuspešni. Ravno tako pa lahko tudi v imenu vseh poštenih Šentpeterčanov zagotovo prevz. gospodu knezoškofu, da je vsebina groznilnega pisma neosnovana in da jo vse ljudstvo obsoja. Odločno protestiramo proti temu, da bi neki ljudje v imenu Šentpeterčanov pisali taka pisma!

Ij Pretilno pismo ljubljanskemu škofu je na ogled v našem upravnistvu. Presv. gosp. knezoškof je pismo strgal in vrgel proč. Na prošnjo smo kosce dobili iz škofije. Zlepljene kose in pisavo si zdaj lahko Šentpeterčani ogledajo.

Ij Izpred okrajnega sodišča. Pokvarjena jedila restavaterja Kolenca. V soboto, dne 4. t. mes., se je vršila kazenska razprava proti restavaterju v Goričanih, g. Kolencu, in njegovi soprogi zaradi prodaje pokvarjenih jedil. Razprava je bila zanimiva. Kolencev zastopnik je bil g. dr. Konrad Vodušek. Stvar je ta-le: Dne 2. nov. t. l. dobil je Jos. Gostinčar v zavitku papirja kešček sira in kešček salame, oziroma stisnjene klobase, katero blago je kupil neki delavec v kantini g. Kolenca na Goričanih v soboto dne 30. sept. Oboje je bilo popolnoma pokvarjeno in črveno, toraj nevzbitno in zdravju zelo škodljivo. Gostinčar je vložil ovadbo proti Kolencu in priložil tudi smrdljivo blago. Na podlagi te ovadbe je žandarmerija preiskovala zadevo in našla, da ni bilo v tej liberalni gostilni oziroma kantini prodano le isto pokvarjeno blago, marveč, da se je prodajalo tako blago več delavcem, ki so bili povabljeni k razpravi in potrdili, da so dobili v tej kantini pokvarjena jedila, in da so bili posamezni, ki so se pritoževali, še celo surovo zmerjani. Po zaslišanih pričah, ki so same kupile pokvarjena jedila in neovrgljivo pod prisego dokazale, da je g. Kolenc oziroma njegovo osebje v njegovi kantini prodajala pokvarjena in zdravju nevarna jedila, je predlagal zastopnika gosp. Kolenca, da se zaslišijo še druge priče, ki naj priča, da je Kolenceva gostilna dobra. Sodišče je temu predlogu ugodilo in prestavilo razpravo na drugi čas. Nihče ne more ugovarjati, da se je razprava preložila v svrhu zaslišanja novih prič. A da bi mogla kaka priča ovreči, da zaslišanih 6 ali 7 prič niso dobili pokvarjenih jedil v tej kantini, je nemogoče. Ako bi sodišče pralo navzoče priče, če so kedaj dobile tudi dobre jedi, bi bile morale pri-trditi. Tako pride lahko na tisoče prič, ki bi po resnici pričale, da so dobile dobra jedila, vendar pa ne ovirajo dejstva, da so se prodajala delavcem v tovarni tudi pokvarjena jedila.

Ij Javno predavanje. Jutri točno ob pol 8. uri zvečer predava v „Slov. kršč. soc. zvezi“ č. g. dr. Jerše.

Ij Vjel se je. Danes ponoči je prišel v neko tukajšnje prenočišče hlapec Fr. Mramor iz Dobregapolja in se vtihotapil v sobo, kjer sta spala mož in njegova žena. Mramor je zgrabil ženo za vrat, nakar je pričela ta upiti, da se je prebudil mož. Vpitje je slišal tudi gospodar, ki je Mramorja prijel in ga izročil policiji. Ko so ga preiskali, so našli pri njem uro z verižico,

katero je bil že prej ukradel tuju izpod zglavlja. Mramorja so izročili sodišču.

Ij Poročena sta bila danes v stelnici g. Oroslav Bric, pekovski mojster iz Litije z gospod. Mici Gimpel. — Iskreno štimate!

Ij Hrvaški pevci v Ljubljani. V soboto, dne 11. t. m. z brzo vlakom ob pol 6. uri zvečer pridejo Hrvatje iz Zagreba v Ljubljano! Slavno hrvaško pevsko društvo „Kolo“ prihiteli s 50—60 najodličnejšimi in izvrstno izvežbanimi pevci v Ljubljano, da priredi isti večer ob 8. uri v „Narodnem domu“ velik koncert. Spevci dojejo v Ljubljani tudi operni pevci Cammarotta ter dva dirigenta g. Nikola Faller in skladatelj g. Vilko Novak. Vse veselo pričakuje dohoda bratov Hrvatov!

Ij Tržni organi so v soboto konfiscirali do 30 litrov mleka, ki ni imelo zadostne maščobe. Dobili so tudi nekaj branjev pri prekopovanju. Na trg je bilo pripeljanega 150 voz zelja, ki se je prodajalo po 2 K 40 h. Mestna občina je prodala v petek in soboto 1500 litrov mleka.

Ij Vajenec se je zadušil. Okoli 9. ure zvečer dne 2. t. m. je šel kleparski vajenec Janez Dodiča, Peter Koča v Vodmatu v svojo sobo spat. Brez vednosti svojega mojstra vzel je v spalnico ročno kleparsko peč, v kateri je z ogljem zakuril. Drugo jutro so ga našli v postelji zadušenega.

Ij Nepočtena služkinja. Povodom Prešernove slavnosti je prišla trgovčeva soproga Rozalija Šircelj iz Mokronoga v Ljubljano, ter se nastanila pri davčnem nadzorniku vdovi Leopoldini Kallan. Pri tej je služila Jožefa Žabkar. To je posebno v oči bodel zlati prstan z dragocenimi kamni, ki ga je tuja gospa nosila na prstu. Ko je šla spat v svojo sobo, položila je prstan k zglavju in trdno zapala. Drugo jutro je pogrešila prstan. Ko je obdelženka izstopila iz službe, jo je gospodinja zaradi prstana trdo prijala; obdolženka je prebledela in rekla, da bo prstan nazaj prinesla, česar pa ni storila, kajti pri aretiranju ga je še imela na roki. Jožefa Žabkar je bila obsojena na 4 tedne ječe.

Ij Ljubljansko barje je pod vodo.

Ij Gostilničarji in kavarnarji. Ker na dne 24. oktobra t. l. sklicani izvanredni občni zbor ni bil sklepčen, vrši se nov občni zbor dne 7. novembra t. l. ob treh popoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“ s še za zadnji občni zbor določenim dnevnim redom. Ta zbor sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Ij Ruski kružok. Prvi tečaj se začne v četrtek 9. t. m. Kdor misli vstopiti je povabljen javiti se ob pol osmih zvečer v mali dvorani „Mestnega doma“ s prvim zvezkom Volpera.

Ij Pokopali so gđ. Adolfove Palme, hčerko privatnega uradnika, staro 18 let

Ij V deželni bolnišnici je umrl Janez Krakar iz Srednje vasi pri Kočevju. Mož se je ustrelil po nesreči s puško v prsi. — Umrl je tudi štiriletni pesestnikov sin Janez Vrhovnik iz Podsmreke pri Dobrovi, ki se je obžgal 1. t. m.

Ij Slike starih mojstrov. Restavrator in konservator starih slik, gospod Rudolf Moretti z Dunaja, biva že nekaj dni v Ljubljani. Prišel je za kratek čas sem, da nabere podatkov za svoje delo (Slike starih mojstrov v zasebni posesti). Gospod Moretti prosi vse one, ki so v posesti starih oljnatih slik, da puste svoj naslov v hotelu „pri Slonu“, da se potem slike ogledajo in popišejo. Seveda se vrši zadnje brezplačno.

Ij Na starost postala nepočtena. Bivša kuharica Marija Levčeva, rojena leta 1840. v Ustju pri Litiji, je veljala pri svojih soprijateljicah za silno počteno žensko, vsled česar je imela pri njih tako zaupanje, da so ji dajale denar, katerega je nosila v hranilnico, in tudi hranilnične knjižice je imela v varstvu. Levčeva pa je povračala to zaupanje z veliko nehvaležnostjo. Marija Trohova, delavka v tobačni tovarni, ji je izročila 240 K, katere je vložila v hranilnico, a jih zopet dvignila in denar zapravila. Proti Trohovi se izgovarja, da je denar posodila neki prijateljici, ki se je odpeljala v Ameriko, in da ji bode poslala denar kmalu nazaj; če ga že ta ne bode poslala, bode pa škodo povrnila iz lastnega premoženja, ker ima 2000 K dote. Kuharica Marija Kirinova je pa imela pri Levčevi spravljen kovčg, v katerem je imela hranilnično knjižico z vlogo 210 K. Tudi to je starka izvohala ter po nekem postreščku dvignila ves denar in ga zapravila. Za ta denar se Levčeva izgovarja, da si ga je samo „izposodila“ in ga dala neki ženski, ki je odpotovala v Ameriko, in da ga bode dobila nazaj z „doppelt“ obrestmi. Stare prefrigevko so izročili c. kr. deželnemu sodišču v preiskovalni zapor.

Ij Meteorologični mesečni pregled. Minoli mesec vinotok je bil nenavadno hladen in zelo moker. Opazovanja na termometru dajo povprek v Celzijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 28 stopinj, ob dveh popoldne 80 stopinj, ob devetih zvečer 47 stopinj, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 52 stopinj, za 52 stopinj pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 7345 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 15 mm pod normalom. — Mokri dni bilo je 18, med temi štiri snežni; padavina znaša vsega skupaj 2096 mm. — Med vetrovi sta pihala najčešče severovzhodni in jugovzhodni; megla je stala zjutraj ob desetih dnevih. — Tekočega meseca listopada stoji luna v obliži zemlje 1. in takisto 28.

Razne stvari.

Najnovejše.

Velika demonstracija za splošno in enako volivno pravico je bila v Brnu 31. m. m.

Umor v Varšavi. V Varšavi so ustrelili blaginika tovarne „Vulkan“ in mu vzeli 15.000 rubljev.

Spominjajte se

„Družbe sv. Cirila in Metoda“
Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. novembra. Državni zbor bosklisan nadan 28. t. m. Gautsch bo v prvi seji državnega zbora pojasnil stališče vlade napram volivni reformi.

Dunaj, 6. nov. Vseučiliški senat je sklenil, da radi dijaških pretefov začasno zapre vseučilišče in sistira predavanja. Izdal je oklic, v katerem pravi, da je od pomirjenja odvisno, da ne bodo sistirana predavanja za celi tekoči semester. — Zastopniki nemških dijakov so sklenili, da pojejo danes nemški dijaki k univerzi in da nastopijo proti Nemcem, ako jim stopijo Nemci nasproti. Ob 8. uri zjutraj se je zbralo veliko število Čehov, Jugoslovancev in Lahov. Vrata vseučilišča so bila zaprta, na glavnih vratih je bila rektorjeva objava. Govornik nemškega dijaštva je izjavil, da današnja demonstracija ni naperjena ne proti Nemcem, ne proti nemškemu značaju univerze, pač pa proti terorizmu nemškega dijaštva. — Ob 10. uri popoldne je prišlo nemško dijaštvo, a ker je izvedelo, da je v manjšini, je pred rampo hodilo semtertja in pelo nemške pesmi. Ko je pozneje število nemških dijakov narastlo, so napadli slovanske dijake, a odtisnili jih je policija, ki je preprečila tudi vsak drug resnejši pretep. Pri tem se je podrla balustrada na rampi ter je ranila več dijakov in policistov. Nato so slovanski dijaki odkorakali ter demonstrirali pred državnim zborom in pred tehniko.

Praga, 6. nov. Neko žensko so pri demonstraciji konji podrli in poodili. Vsled tega je razkačena možica napadla policijo s palicami in kamni. Več redarskih konj, zadetih od velicah kamnov, je padlo. Razkačena množica je kričala letala po ulicah in pobijala okna.

Praga, 6. novembra. Češki dijaki so poslali notranjemu ministru pismo, v katerem se pritožujejo, da so policisti in vojniki napadli mirne demonstrante, ter groze, če se kaj takega še ponovi, z bojkotom univerze.

Praga, 4. nov. V hotelu „Central“, iz katerega so včeraj streljali na policijo, je policija izvršila 11 aretacij. V nekem predkroju je bilo čuti celo noč streljanje, a to so bile skoro gotovo le eksplozije, ker ni nihče ranjen. Aretirane osebe so izročene sodišču radi javnega nasilstva.

Praga, 6. novembra. Govori se, da bo proglašene obsedno stanje, če se nadaljujejo nemiri. Socialisti pa greze, da bodo brez usmiljenja pomorili policiste, ki jih dobe v roke.

Praga, 6. nov. Danes dopoldne je bil mir. Ob 11 uri so se zopet pričeli zbirati ljudje na Vaclavskem trgu. Takoj so prišli tja orožniki in policaji.

Budimpešta, 6. novembra. Kristoffy je izjavil, da predloži vlada dne 19. decembra ogrski zbornici zakonski načrt o splošni in tajni volivni pravici.

Praga, 6. novembra. Klofač je pisal dr. Heroldu in zahteval, naj se takoj skliče češki narodni svet, da se organizira ves češki narod za splošno in enako volivno pravico.

Dunaj, 6. novembra. Tudi v Solnogradu, Brnu in Inomostu so bile demonstracije za splošno in enako volivno pravico.

Budimpešta, 6. novembra. 25.000 delavcev je praznovalo zmago ruskega ljudstva. Po shodu demonstrante razpršila policija.

Videm ob Savi, 6. novembra. Zborovanje je bilo tako burno, da se dnevni spored ni mogel izvršiti. Pri volitvi novega odbora za politično društvo „Sava“ so si hoteli Brežičani osvojiti društvo, nazadnje je po blizu dveh urni debati prišlo do kompromisa. Nato je govoril dr. Korosec o političnem položaju. Kmetje so pazno poslušali, učitelj Zupan je z nekaterimi liberalci in Stajercijanci neprestano motil s plitvimi mejklici. Med govorom je prišlo vsled tega do burnih prizorov. Naslednji govorniki niso hoteli nastopiti zaradi netaktnega in pristranskega postopanja predsednika Levaka. Shod se je prekinil med silnim vriščem.

Cetinje, 6. nov. Crnogorski knez je izdal oklic za prosto volitev poslancev.

Marsilja, 6. nov. Admiral Nebo-gatov z ruskimi častniki je došel sem.

Odda se dobro vpeljana

trgovina

mlinskih izdelkov

v Ljubljani 2281 3—1

na živahnem prostoru. — Kje pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista.

Učenca

ki ima veselje do trgovine išče večja trgovina na Dolenjskem. Ponudbe pod „št. 100“ na upravnistvo „Slovenca“. 2279 5—1

Oroslav Bric
Mici Bric rojena **Gimpel**

2282 1—1

Litija. *Toplice.*

Ljubljana, dne 6. novembra 1905.

Zahvala.

Podpisana izrekata iskreno zahvalo za vse dokaze sočutja in prisrčne ljubezni ob smrti in pogrebu prerano umrlega veleč. gospoda župnika

Martina Malenška

vsem prijateljem in znancem za veličastno spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku.

Zahvaljujema še posebej preč. g. dekana J. Sušnika za vodstvo pogreba; druge stolne kanonike ter vso duhovščino ljubljansko in z dežele; g. dr. V. Levičnika, predsednika c. kr. dež. sodišča; g. mestnega župana Iv. Hribarja; gg. deželne poslance; c. kr. vojno poveljništvo za vojaško godbo in gg. c. kr. častnike za spremstvo; vse zastopnike raznih uradov, korporacij in društev; vse darovatelje krasnih vencev; pevsko društvo „Ljubljana“ za pretresljivi žalostinki; slednjič vse druge spremljevalce zlasti šentpeterske župljane ter vse, ki so nama izrazili sočutje in sožalje ob tako bridki izgubi.

Pri sv. Petru, dne 6. novembra 1905.

Francišek Pavlič, Francišek Zorko
kaplana.

2283

Staroznana, dobro idoča, tik kolodvora stoječa

„gostilna na pošti“

se odda 1. januarja 1906 v najem ali na račun.

Natančni pogoji se izvejo pri lastniku Viktorju pl. Wurzbachu v Gradcu pri Litiji. 2278 3—1

Mlad 2277 3—1

trgovski pomočnik

z dobrimi izpričevali želi takoj vstopiti v službo, najrajši kje na deželi.

Naslov pove upravnistvo „Slovenca“.

Lepo stanovanje

3 sobe, prtilikline in uporaba vrta se odda za november ali za pozneje.

Kuhnova cesta št. 23. 2240 3—2

Popolnoma dobro ohranjen

filtrirni aparat

se prodaja po ugodni ceni. — Naslov pove 2273 upravnistvo. 6—1

Zahvala.

Šentpeterska možka in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo za veličansko udeležbo pri pogrebu našega nepozabnega prvomestnika velečasti-tega gospoda

Martina Malenška

šentpeterskega župnika.

Zlasti pa se zahvaljujemo šenkavsko-frančiškanski in šentjakobsko-trnovski možki in ženski podružnici sv. Cirila in Metoda, kakor tudi sl. pevskega društvu „Ljubljana“, kateri so se po svojih čč. gg. pokroviteljih, ustanovnikih in članih tako mnogobrojno odzvali našemu vabilu k udeležbi pri zadnjem spremstvu nenadomestljivega nam prvomestnika. 2280

Shod poštnih uradnikov.

Ljubljanska podružnica „Društva poštnih uradnikov na Dunaju“ sklicala je za včeraj popoldne v salon hotela „Ilirija“ shod, ki je bil kaj dobro obiskan. Udeležili so se shoda tukajšnji člani uradniki in tudi nekaj uradnic, zatem nekaj uradnikov eraričnih pošt z dežele, zastopniki filijalk podružnice, in sicer gg.: upravitelj Karis (za St. Peter), ofic. Schifferer (za Tržič) i. dr., dalje nekaj zastopnikov drž. uradništva fin. rač. stroke in slednji izmed povabljenih državnih poslancev g. notar Ivan Plantan. Shod je otvoril predsednik tukajšnje podružnice, g. oficijal Maier, ki je pozdravil navzoče člane, zastopnike uradov ter poročevalce tukajšnjih dnevnikov. V svojem nagovoru je med drugim dejal: Cenjeni kolegi! Važen dan je prišel zopet za nas. Zopet se nam je oglašati za zboljšanje našega stanja. Dnevni red današnjega shoda obsega tri kardinalne točke naših zahtev in gospodje poročevalci nam bodo natančneje obrazložili njih jedro. Predno pa preidemo k tem točkam, dovolite, da se spomnim tukaj pred vsem prvega zaščitnika drž. uradništva: Njega Velikanstva, našega presvetlega cesarja, kateremu kličem: Bog ga živi! — (Navzoči se stojé odzovejo temu klicu.) — Zatem nadaljuje govornik: Težaven je pošel naše službe; malo kde ga pozna, še manj jih je, ki bi ga znali ceniti! Noč in dan je vprežen ta uradnik v službo, ki je vedno težavnejša, mučna tako v fizičnem kot duševnem oziru. Ali ta uradnik jo vestno upravlja in žrtvuje se zanjo, čeravno se za njegovo gmetno stanje nihče ne pobrine, če se sam ne gane! ... Ali uradnik more le tedaj vestno službo opravljati, če je tudi primerno plačan! Če se mera pa — zlasti kot nižji uradnik, boriti s skrbjo za vsakdanje življenje, pa mora postati slab uradnik, — vsled muk, ki mu jih seka delo in skrb za življenje, osobito v mestu! — Na te prebere pozdrav glavnega društva dunajskega, na kar dá besedo poročevalcu gosp. ofic. Sirkniku o „Skrajšanju službene dobe na 35 let“.

Obširnemu poročilu povzamemo, da je vlada že opetovano bila prisiljena baviti se s to zadevo, da pa so zdaj bile le prazne obljube, kar je odgovorila. In te vladne izjave so v enem oziru zelo zanimive! Tako je l. 1904. odgovoril trgovinski minister na neko interpelacijo, da zadeva o znižanju službene dobe „še ni zrela“ za rešitev in za posamezne kategorije uradnikov „ne godna“. Cez leto dni nekako, pa je zastopnikom drž. uradnikov finančni minister obljubil, da se bo ta zadeva takoj zakonitim putem rešila, kakor hitro se bo uračunala aktivitetna doklada v pokojnino. Ali — ostalo je samo pri besedah. Vlada naj bi že enkrat sterilizirala kaj v zboljšanje stanja nižjih uradnikov, ki stradajo, in v zboljšanje službenih razmer sploh. Društvo pa vseeno pozdravlja z zadoščenjem namen vlade, skrajšati službene dobe. Če dejalnostne deklade vsteje k pokojnini, bomo radi prispevali, če tudi težko, tiste vsote. — Nato prebere govornik sledečo resolucijo:

„Današnji shod poštnih uradnikov pozdravlja z zadoščenjem namen vis. vlade, da hoče pri prvi priliki zakonitim putem uveljaviti 35-letno službeno dobo za vse državne uslužbenice, in pozivlje vodstvo društva poštnih uradnikov, da stori potrebne korake, da se bode tudi materijelni položaj ter njih službene razmere primerno zboljšale, da pride potem večina poštnih prometnih uradnikov po 35letnem službovanju do uživanja pokojnine.“

Resolucija je bila enoglasno sprejeta. Nato je poročal o drugi točki: „Službena pragmatika“ g. ofic. Hold (nemški). Ta točka zahteva jasno kvalifikacijo, nedeljski počitek, pravico do dopusta ter vpeljavo modernejše disciplinarnega postopanja proti uradništvu.

Do vsega tega mora enkrat priti, če neče država, da se ji bo v obraz lahko vrglo, da so glede teh točk pri nas naravnost — turške razmere. Zlasti pravi monsturno je dosedanja disciplinarna praksa (!), da se proti drž. uradniku izrekajo sodbe v njegovi — nenavzočnosti! Dá naj se poš. uradnikom nedeljski počitek, potrebni odhlije vsako leto, t. j. dopust, ter službena pragmatika.

Žavne uradnike važno zahtevo po upeljavi služb. pragmatike sprejeti kot glavno točko programa v svojem organizatoričnem delovanju in delati na to, da se pri event. ofic. započetnem delu izposluje tudi sodelovanje drž. uradništva. — Tudi ta resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Kot tretji poročevalec je nastopil gosp. oficijal Tomažin o točki: „Sedanje stanje poštnih prometnih uradnikov v Avstriji vsled slabih razmer pri avanziranju“. Ta točka ilustruje res čedne razmere glede avancementa teh uradnikov v Avstriji. Tu se pusti, kakor beremo v tiskanih „referatih glavnega društva dunajskega“, — čakati s tistimi staznimi adjuti uboge praktikanke s 500 gld. — po 5, 6 ali pa še več let na mesto asistenta, asistente pa 8 do 10 let na kako oficijalsko mesto, i. t. d. i. t. d. In to uradnike, ki so, kakor rečeno, vsak dan „z eno nogo v grobu, z drugo v — blaznici ali pa „kriminalu“! — Pa — stopimo k resoluciji. Ta se glasi: Že leta in leta stremi avstrijsko poštne uradništvo po dostojni plači, ki je primerna njihovu delu, odgovornosti, strokovnim izkušnjam in gospod. razvoju. Mesto pa na kako zboljšanje, kazati zamore le na sistematično poslabšanje, ki ni v nobenem soglasju z raznimi obljubami in izvedenimi reformami. Kaj še, glede stanja praktikantov, ki so ozira najbolj vredni, se je stvar še poslabšala. Z ozirom na te žalostne okolnosti pozivlja današnji shod vodstvo društva na Dunaju: Isto naj vložijo takoj petico na vlado, da izvede urede avanziranja, da bode 1. poš. praktikanči čez 2 leti prišli v XI činovni razred, uradniki 11. čin. razreda čez 6 let v 10, oni X. čez 7 let v IX, oni IX. čez osem let v VIII; 2. da vložijo petico na državni zbor, da isti de zdaj zanemarjenemu poštne uradništva pripomore v kratkem do boljših napredovanj pri avancementu.“ — Sprejeta je bila tudi ta resolucija enoglasno.

Nato je govoril državni poslanec Ivan Plantan.

Predsednik g. Maier se je na to zahvalil zborovalcem, poročevalcem listov, ter omenil, da ga je g. župan Hribar pooblastil, pozdraviti vse zborovalce v njegovem imenu. Na to je zaključil shod.

Književnost in umetnost.

* **Nove skladbe.** Izšle so zopet tri skladbe marljivega gospoda Fr. Kimovca, katere se dobivajo pri g. skladatelju v Gradu (p. Bled) in v „Katališki bukvarni“.

1. **Tantum ergo** za mešan zbor in orgle, posvečen g. A. Foersterju. Ta veličastna skladba, v kateri sta „Tantum ergo“ in „Genitori“ v lepi zvezi zložena vsak zase, je ponatis iz „Cerkv. Glasbenika“. Duhovito sestavljena skladba je posebno pripravna za blagoslov po rimskem obredu. — Na drugi strani v 11. taktu spremljevanja naj namesto cele note „fis“ stoji „g“; na tretji strani v 2. taktu naj poje tenor „a“ namesto „g“; na isti strani v 4. taktu drugega zistema spremljevanja naj se v basu „c“ popravi v „h“; na zadnji strani v petem taktu naj poje bas „d“ namesto „e“. — Cena skladbi: 30 h, pet iztisov 1 K.

2. **L. Belarja „Slovenska maša“**, prirejena za tri ženske glasove. Silno praktično delo, katero bo posebno dobro došlo Marijinim družbam. Bodi ta melodiozna maša kar najtopleje priporočena! Cena: 60 h, štiri izvodi 2 K.

3. **Venček narodnih pesmi.** Gospod Kimovec je tu v sicer priprosti, litografirani izdaji prav izborne priredil kitico priljubljenih narodnih pesmic v prvi vrsti za triglasni ženski zbor; za moški zbor bi bilo bolje intonirati za cel ton višje. Ker je skladba le triglasna in ker prvi glas ne gre višje, kot do „f“, tretji pa ne nižje, kot do „g“, bo skladba pač vsakemu ženskemu zboru pristopna. — Na prvi strani naj se v 4. zistemu odstrani znamenje za ponavljanje; na drugi strani v 2. taktu predzadnje vrste naj se postavi v basu pred „as“ oddelelaj.

— Cena venčka: 40 h, deset izvodov 3 K. — Tudi ta skladba bo zlasti Marijinim družbam vrlo dobro došla.

Cisti dobiček vseh treh skladb je namenjen za nove orgle v blejski cerkvi.

Fr. F.—č.

* **Piščalka**, šte. 4. prinaša sledečo vsebino: F. S. Finžgarjevo pismo. Anton Orel: Alkoholizem in socialno vprašanje. Nemški škofje proti alkoholu. A.: Alkohol in dolgest življenja. Alkoholne vprašanje na učiteljskih konferencah. Za alkohol. Dr. Popert: Kaj moramo v kratkem času doseči. Mrtvaška knjiga. Koliko se sme piti. Samoumor in alkohol. Zaanstveni tečji za preučevanje alkoholizma. Alkohol in otroci. Casopis Olga Kobilarjska: Zemlja, povest iz maloruščine. Na planicah: Kako je nastala ruska država. — Ker je g. Leopold Lenard odšel na Dunaj, da dovrši svoje študije, je oddal ta čas uredništvo g.

Francišku Avsco, župniku pri St. Jurju pod Kumom, p. Radeče, kamor naj se pošiljajo rokopisi, upravnistvo pa v „Zvezni tiskarni“ v Celju. Tja naj se pošiljajo reklamacije in nova naročila. Kdor pa ima še poštno položnico, naj jo odpošlje kakor je tiskana. Ker mora po postavi izdajatelj in odgovorni urednik tam stanovati, kjer list izhaja, je to sprejel gosp. Anton Černe.

Cerkveni letopis.

Kardinal Alfonz Capeceletro slavi te dni triindvajsetletnico, odkar je bil posvečen za škofa. Kardinal Capeceletro je knjižničar rimske cerkve, član komisije za zgodovinske študije in po vsej Italiji znan po svojih biografijah: Zivljenje sv. Katarine Sijenske, sv. Filipa Nerija, Newmana in po delih: Zmote Renaneve in Katališki krščanski nauk. Capeceletro je bil rojen l. 1824. v Marsilji.

Zahvala.

Ob boleznih in smrti našega ljubljene, v nadebudni mladosti prerano umrlega sina, gospoda 2276

Franc Cebaška

dijaka VI. gimn. razreda v Kranju

prejela sva toliko izrazov sočutja in sožalja, da nama ni mogoče vsakemu posebej izreči zahvale. Zahvaljujemo se tem potom najiskreneje: gospodinj. Mariji Vovnik in gg. Mariji, Antoniji in Jožefu Puher za požrtvovalno postrežbo in tolažbo za časa bolezni. Kateheto g. dr. Debevca za tolažilo. Gg. ravnatelju in profesorjem za sočutje ob boleznih. Slavn. profesorskemu kolegiju za spremstvo pri prevozu skozi Kranj. Gg. profesorjem dr. Jos. Debevca, Ant. Peterlinu in Antonu Zupanu za udeležbo pri pogrebu. Gg. sošolcem in gimnazijcem za darovane krasne vence in ganljive nagrobnice. Fantom iz Vokla za krasni venec. G. dekanu Koblarju, farni duhovščini, sorodnikom in sosedom za udeležbo pri pogrebu. Povrni Bog stotero vsem, ki so nam v dneh največje žalosti na katerikoli način lajšali in blažili neizprosno gorje.

Franc in Marija Cebašek.

Voklo pri Kranju, 31. okt. 1905.

Izvoz sljiv.

Za 3 krone pošljem 5 kg. najfinejših bosanskih suhih sljiv (češpelj). Pri naročbi 100 kg. zaračunam ⁷⁰/₇₅ 22, ⁸⁰/₈₅ 20, ⁸⁵/₁₀₀ 18, ¹¹⁰/₁₂₀ 16 gld. Lequar (Pekinci) v sodih à 15 gld.

Išče se zastopnikov.

2224 10—3 Lj. Vuković, Brod n./S.

Zahvala.

Plakajočim ob mrtvaškem odru in odprti gomili prebalega očeta, gospoda deželnega poslanca

Primoža Pakiža

prihiteli so od vseh strani njega prijatelji in znanci, izrazit nam svoje globoko sožalje nad nenadno smrtjo prebalega pokojnika, in izkazati mu zadnjo čast.

Za vse te dokaze iskrene ljubezni in odkritega prijateljstva, katero je vžival ranjki v celi deželi, bodi na tem mestu izrečena naša najprisrčnejša zahvala.

Zahvaljujemo se gosp. deželnemu predsedniku Teodorju Schwarzu za sožalno brzojavko, gospodom: deželnemu glavarju pl. Detelu, dr. poslancu Povšetju, dr. poslancu dr. Susteršiču, dež. poslancu Franc Arkotu in vsem drugim za ganljiva pisma, gosp. dr. poslancu dr. Žitniku za njegov pretresljivi, nagrobni govor, slavn. deželniemu odboru, katoliško-narodnim, in narodno-naprednim poslancem, občinam Zgornji Mozelj, Sodražica in vasi Zamostec, ter vsem cenjenim rodbinam za prekrasne vence.

Hvala velečastni duhovščini za mnogobrojno azistenco, hvala gospodu okrajnemu glavarju dr. Gstettenhoferju, gosp. dr. in dež. poslancem Pfeiferju, Košak-u, akliču, gosp. dež. svetniku Zamidi, gosp. dež. sodn. svetniku Višnjaku, hvala raznim zastopnikom uradov, občin in društev, hvala vsem cenjenim gospodim in gospodom, ki ste spremili ranjkega k zadnjemu počitku!

Hvala vrlim gasilecem sodraškim za prelepo spremstvo, častno stražo in venec hvala pevskeemu društvu „Glas“ za venec in tužne žalostinke.

Hvala gosp. dr. Schifferju in dr. Robidi za njiju požrtvovalni trud, ter gospodu hotelirju Arkotu, pod čegar streho je ranjki zatisnil trudne oči za njegovo potrpljenje in pomoč ob smrtni uri.

Hvala vsem sosednim občinam za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, posebno pa vasi Zamostec, ki je noč in dan čula ob mrtvaškem odru svojega ljubega soseda.

Hvala tudi gospodu Antonu Lavrenčiču za spretno prireditev pogreba in vsem neimenovanim, ki so po svojem pripomogli, da se je pogreb ranjkega izvršil tako dostojno in veličastno.

Plačaj Bog!

Zamostec, dné 2. novembra 1905.

Sin Karol za žalujoče ostale.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov

2255 3—8 Za gld. 1.95.

1 prekrasno pozlačena precijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjiček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simili briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gld. 1.95. Razpošilja proti poštneemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. rezpošiljalna tvrdka

P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Službo išče

mladenič, 21 let star, ki je dovršil trgovsko šolo. — Ponudbe pod šifro „korespondent“ 2270 na upravnistvo „Slovenca“. 3—2

„Goriško vinarsko društvo“

(registr. zadruga z omejenim jamstvom)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

pristna in naravna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce pošlje na zahtevo.

Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva:

Gorica, ulica Barzellini

šte. 22.

2019 7

Vsojam si slavnemu p. n. občinstvu ulju dno
naznaniti, da prodajam v svoji

ново urejeni trgovini

vsakovrstno špecerijsko blago,

kakor: fine ogrs. salami, ruski čaj, konjak, rum, slivovec, tropi-
novec, brinjevec v zaprtih steklenicah. Sir, slanino, vsakovrstne
steklenice, krožnike, svetilke, ogledala za neveste, steklo za okna.
Izvršujem steklo v okvire. Zagotavljam cene nizke in točno
postrežbo.

Sprejem tudi krepkega učenca.

Ivana Colnar

trgovina z mešanim blagom v Kranju.

2269 3-2

Odda se 2168 6-5

s 1. novembrom **lokal**

za pisarno ali prodajalno v Sodnij-
skih ul. 4, za 1. febr. velik lokal za
prodajalno ali pisarne istotam, in
konečno v Kolodvorskih ul. 32 za
1. februar stanovanje s 5 sobami.
Več pove kamnosek **Al. Vodnik.**

Stanovanji

v I. nadstr., eno s 5, drugo s 4 sobami, obedve
s kopalnico in elektr. razsvetljavo ter vsemi
pritiklinami se odda s 1. februarjem 1906
2274 na Resljevi cesti 7. 4-2

**Grand hôtel
„UNION“**

Ljubljana.

**Pilzensko Monakovsko
originalno pivo.**

Depot: 2260 2

Anton Kamposch.

Zimske

2176 (3)

klobuke, čepice, lovske in
modne telovnike, srajce, no-
gavice, jopce, hlače, doko-
lenke, rokavice, gamaše, raz-
lične grelce, tirolske dežne
plašče, čevlje, dežnike itd.
priznано samo trpežno blago
se najceneje kupuje v

Prvi modni trgovini za gospode

Engelbert Skušek

Ljubljana, Pred škofijo 19.

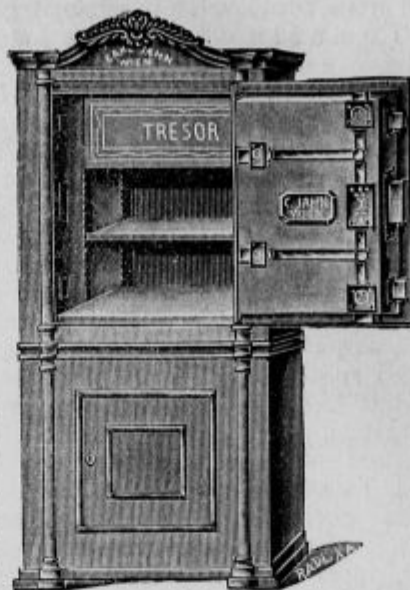
Ernest Hammerschmidta nasledniki
Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin

1980c 34-34

Ljubljana

Valvasorjev trg 6. Prešernove ulice 50.

Velika zaloga

blagajnic in denarnic ter vseh v želez-
ninsko stroko spadajočih predmetov.

Cene nizke!

P. n.

2258 6-2

Naznanjam vljudno slavnemu občinstvu, da sem

preselil

svojo delavnico, oziroma obrt s Turjaškega trga števil. 1

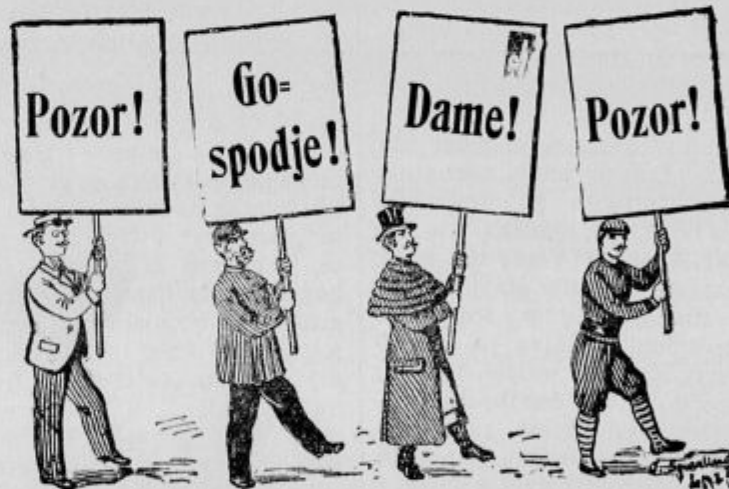
na sv. Petra cesto števil. 27

v hišo gospoda L. Tratnika

ter prosim p. n. gg. naročnike, da bi me v prihodnje obiskavali na ome-
njenem mestu.

Potrulil se bodem slavno občinstvo zadovoljiti z elegantnim krojem
in solidnim delom ter z najnovejšo, času primerno modo.

S spoštovanjem J. Ložar, krojač.

Kdo izmej

2266 3-2

**gospodov
ali dam**

od 6. do 11. kupi nad 20 gld. blaga, dobi
zastonj dobro idočo patent Roskopf ni-
kelnasto uro ali budilko.

Kdor kupi blaga nad 30 gld. dobi
zastonj elegantno stensko uro.

Največja izbira konfekcij za gospode in gospe. — Najnižje cene.

Angleško skladišče oblek.

O. Bernatović
Ljubljana, Mestni trg 5.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

L. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelsasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 18 150-119